

الشمس
الحرمان
الحرمان

روش پایان نامه نویسی

مرکز توسعه منابع انسانی

مرکز بین المللی
ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

روش پایان‌نامه‌نویسی

مرجع تولید: مرکز توسعه منابع انسانی

چاپ سوم: ۱۳۹۶ش / ۱۴۳۸ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۱۶۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

- ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸
تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴ دورنگار: داخلی ۱۰۵-۳۷۸۳۹۳۰۹ ۲۵ ۹۸+
- ایران، قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶
- ایران، قم، ساختمان ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۰۸. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۴۲۴۰۲

pub.miu.ac.ir ✉ miup@pub.miu.ac.ir

📞 https://telegram.me/pub_almostafa

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی

- مدیر انتشارات: مرتضی محمدعلی نژاد شانی
- مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: محمدباقر شکری

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت افراد متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شود.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد. در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی،

سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند. «**جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية**» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است. «**مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ**» با قدردانی و سپاس از مرکز توسعه منابع انسانی مرجع تولید‌کننده کتاب روش پایان‌نامه‌نویسی و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

فهرست

مقدمه	۱۷
اهمیت پژوهش	۱۷
ضرورت علم و وظایف آن	۱۹
روش پایان نامه نویسی (مقدماتی)	۲۳
پایان نامه و تعریف آن	۲۳
چهارچوب کلی در تدوین پایان نامه	۲۴
۱. انتخاب موضوع	۲۴
الف) منابع انتخاب موضوع و پرسش های کار تحقیقی	۲۵
ب) شناخت و تعمیق موضوع	۲۸
ج) ویژگی ها و معیارهای موضوع	۲۸
د) یک شیوه خوب شروع کار تحقیق	۳۲
ه) مراحل انتخاب موضوع به صورت کلی و براساس زمان بندی	۳۴
مرحله اول: ملاحظات و نکات اولیه	۳۴
مرحله دوم: بررسی و تحلیل مقوله ها و نکات مورد توجه در انتخاب موضوع	۳۴
مرحله سوم: تصمیم گیری کلی	۳۶
مرحله چهارم: محدود کردن دامنه موضوع	۳۶
مرحله پنجم: انجام سایر گام های پژوهش	۳۷
و) معیارهای یک پرسش آغازین خوب	۳۷

۳۹.....	یکم: صفات روشنی
۴۱.....	دوم: صفات عملی بودن
۴۱.....	سوم: صفات مناسبت بجا بودن
۴۴.....	۲. متن پایان نامه
۴۴.....	الف) تبدیل موضوع به مسأله قابل پژوهش
۴۵.....	ب) تهیه طرح پژوهش
۴۶.....	ج) مراحل علمی پژوهش
۴۹.....	د) نقش مسئله در ساختار پژوهش و مقاله
۵۲.....	ه) روش نگارش و ارزیابی مسئله تحقیق
۵۳.....	و) کنترل و ارزیابی نگارش مسئله تحقیق
۵۳.....	ز) چهارچوب طرح مسأله
۵۴.....	ح) بیان هدف‌های پژوهش
۵۷.....	ط) بیان اهمیت و ضرورت پژوهش
۵۸.....	ی) تدوین و بیان فرضیه‌ها
۶۱.....	ک) ویژگی‌های فرضیه علمی یا پژوهش
۶۲.....	ل) انواع فرضیه‌ها
۶۳.....	یکم: فرضیه رابطه‌ای
۶۳.....	دوم: فرضیه تفاوتی
۶۵.....	م) تعریف متغیرها یا مفهوم‌ها
۶۵.....	یکم: تعریف نظری یا مفهومی
۶۶.....	دوم: تعریف عملیاتی
۷۰.....	ن) انواع شاخص
۷۰.....	یکم: شاخص‌های تحلیلی و پژوهشی یا تجربی
۷۰.....	دوم: شاخص‌های تعریفی، وابسته و استنتاجی
۷۱.....	سوم: شاخص‌های آشکار و پنهان
۷۲.....	س) سنجش یا تعیین روش و ابزار جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها
۷۴.....	ع) سطوح یا مقیاس‌های سنجش
۷۴.....	یکم: مقیاس اسمی

۷۶	دوم: مقیاس رتبه‌ای
۷۷	سوم: مقیاس فاصله‌ای
۷۸	چهارم: مقیاس نسبی
۷۸	ف) تبدیل مقیاس رتبه‌ای به شبه فاصله‌ای
۷۹	جامعه پژوهش، نمونه، نمونه‌گیری و حجم نمونه
۷۹	۱. جامعه پژوهش
۸۰	۲. نمونه پژوهش
۸۱	۳. چهارچوب نمونه‌گیری
۸۲	۴. انواع نمونه‌گیری
۸۳	الف) نمونه‌گیری تصادفی یا براساس احتمال
۸۳	یکم: نمونه‌گیری تصادفی ساده
۸۴	دوم: نمونه‌گیری تصادفی نظام‌مند
۸۴	سوم: نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای
۸۵	ب) نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم
۸۶	ج) نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای
۸۷	د) نمونه‌گیری غیرتصادفی یا غیراحتمالی
۸۹	ه) نمونه‌گیری در دسترس یا اتفاقی
۸۹	و) نمونه‌گیری هدفمند یا قضاوتی
۹۰	ز) نمونه‌گیری سهمیه‌ای
۹۰	ح) نمونه‌گیری گلوله برفی یا افزایشی
۹۱	ط) نمونه‌گیری موردی
۹۱	ی) حجم یا اندازه نمونه
۹۲	ک) تعیین و محاسبه حجم نمونه
۹۴	ل) راهبردهایی برای تعیین حجم نمونه
۹۴	۵. پردازش و تحلیل داده‌ها
۹۶	استفاده از منابع و مأخذ
۹۸	۱. منابع مورد استفاده پژوهشگر
۹۹	۲. تعریف کتاب مرجع

۱۰۰	۳. انواع منابع مراجعه
۱۰۱	الف) منابع دست اول
۱۰۱	یکم: واژه‌نامه‌ها
۱۰۴	دوم: دایرةالمعارف‌ها
۱۰۸	ب) منابع دست دوم
۱۱۳	مطالعات کتابخانه‌ای
۱۱۴	طرز به‌کار بردن یادداشت‌ها
۱۱۴	۱. شرح و بسط
۱۱۵	۲. فشرده و چکیده
۱۱۵	۳. خلاصه
۱۱۶	۴. نقل قول مستقیم
۱۱۹	۵. اطلاعات کلی
۱۱۹	۶. شماره‌گذاری
۱۱۹	الف) شماره‌گذاری صفحات
۱۱۹	ب) شماره‌گذاری موضوع‌ها
۱۲۰	ج) شماره‌گذاری شکل‌ها، جدول‌ها، نمودارها و نقشه‌ها
۱۲۰	د) شماره‌گذاری پیوست‌ها
۱۲۰	ه) شماره‌گذاری روابط و فرمول‌ها
۱۲۰	۷. منابع
۱۲۳	۸. چکیده به زبان انگلیسی
۱۲۴	۹. پیوست‌ها
۱۲۴	۱۰. طرح انگلیسی پشت جلد
۱۲۴	پایان‌نامه مراحل آن
۱۲۴	بخش اول: تصویب پایان‌نامه
۱۲۴	۱. انتخاب موضوع (عنوان پایان‌نامه)
۱۲۵	۲. تأیید موضوع پیشنهادی
۱۲۵	۳. تعیین استاد راهنما
۱۲۹	بخش دوم: مراحل تدوین پایان‌نامه

۱۳۸	بخش سوم: مراحل پایانی و دفاع از پایان‌نامه
۱۴۳	روش پایان‌نامه‌نویسی (تکمیلی)
۱۴۳	مروری بر شیوه نگارش
۱۴۳	۱. جمله‌بندی
۱۴۴	الف) شیوه‌ی عادی
۱۴۴	ب) شیوه بلاغی
۱۵۹	۲. انتخاب و به‌گزینی واژه‌ها
۱۶۳	الف) واژه‌هایی که نباید بکار برده شوند:
۱۶۴	ب) خطاهای مربوط به فعل
۱۶۵	ج) خطاهای مربوط به کاربرد حروف اضافه
۱۶۵	د) تعبیرهای نامناسب
۱۶۶	ه) درازنویسی
۱۶۶	و) تأثیر ترجمه
۱۶۸	ز) خطاهای کاربردی دیگر
۱۷۰	۳. تشکل نوشته
۱۷۴	۴. نشان‌گذاری
۱۷۴	الف) دلایل نشان‌گذاری
۱۷۶	ب) انواع علامت‌ها و نشانه‌ها و جایگاه استفاده آنها
۱۸۹	ج) نشانه‌های اختصاری فارسی:
۱۹۲	۵. شماره‌گذاری صفحات
۱۹۳	الف) شماره‌گذاری جداول‌ها و نمودارها
۱۹۳	ب) شماره‌گذاری روابط و فرمول‌ها
۱۹۴	آماده نمودن نوشته برای ارائه
۱۹۴	گزارش شفاهی پایان‌نامه
۱۹۶	موارد الزامی ثبت درچکیده تحقیق
۲۰۰	ویرایش نهایی متن پایان‌نامه
۲۰۱	۱. به‌گزینی واژه‌ها
۲۰۱	۲. رعایت قواعد املائی فارسی

۲۰۲	۳. رعایت اصول دستور زبان فارسی
۲۰۲	۴. استفاده مناسب از نشان‌گذاری
۲۰۳	۵. رعایت قواعد جمله‌بندی
۲۰۳	برطرف نمودن کمبودهای نوشته
۲۰۴	حذف زوائد و موارد تکرار شده
۲۰۴	رفع نارسایی‌ها و برش‌های غیرلازم
۲۰۶	مراقبت در کفایت منطقی اجزا در نوشته
۲۰۷	بررسی نحوه استفاده از منابع
۲۰۸	اصول استفاده از فونت و صفحه‌آرایی
۲۰۹	۱. حاشیه‌گذاری
۲۱۰	۲. تنظیم فاصله بین سطرها
۲۱۰	۳. رعایت آیین پاراگراف‌بندی
۲۱۱	نشان‌گذاری منطقی
۲۱۲	توصیه‌ها
۲۱۳	اطلاعات مربوط به طرح پیشنهادی تحقیق
۲۱۷	روش پایان‌نامه‌نویسی (پیشرفته)
۲۱۷	آشنایی با نحوه انتخاب موضوع
۲۲۱	مراحل نوشتن طرح
۲۲۲	ویژگی‌های طرح
۲۲۳	تهیه پیش‌نویس
۲۲۳	آشنایی با فرایند تصویب پایان‌نامه
۲۲۵	ارزش‌یابی پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد
۲۲۷	آشنایی با روش اصولی تدوین پایان‌نامه
۲۲۷	ساختار گزارش پژوهشی
۲۲۷	ارکان گزارش
۲۲۹	گزارش انتقادی
۲۲۹	طرح پیشنهادی (پروپوزال)
۲۳۰	۱. مقدمه

۲۳۱	۲. مراحل تهیه و تنظیم
۲۳۱	۳. مطالعه و تحقیق
۲۳۳	۴. پرس و جو
۲۳۴	۵. روش
۲۳۴	۶. نتایج
۲۳۵	۷. بحث
۲۳۵	۸. منابع
۲۳۶	ساختار برنامه‌ریزی پژوهش
۲۳۷	۱. صفحه عنوان
۲۴۴	۲. سپاس‌گزاری و قدردانی (در صورت لزوم)
۲۴۴	۳. فهرست مطالب یا محتوا
۲۴۵	۴. چکیده
۲۴۵	الف) چکیده تمام‌نما
۲۴۶	ب) چکیده راهنما
۲۴۸	۵. کلید واژه
۲۵۰	۶. متن (سازمان اصلی گزارش)
۲۵۰	الف) کلیات و مقدمه
۲۵۱	ب) پیش‌گفتار
۲۵۱	ج) مقدمه
۲۵۲	د) معرفی مسأله تحقیق
۲۵۵	ه) اهمیت و ضرورت پژوهش
۲۵۷	و) اهداف پژوهش
۲۵۷	ز) پرسش‌های پژوهش
۲۵۸	ح) چهارچوب نظری
۲۶۰	ط) پیشینه تحقیق
۲۶۰	ی) روش تحقیق
۲۶۱	ک) فرضیه تحقیق
۲۶۱	نکاتی درباره یادداشت‌برداری

۲۶۳	تعریف مفهوم‌ها یا متغیرها
۲۶۳	مرور ادبیات پژوهش
۲۶۴	۱. مبانی نظری پژوهش
۲۶۶	۲. چهارچوب نظری
۲۶۶	۳. تعریف متغیرها یا مفهوم‌ها
۲۶۷	۴. تعریف نظری یا مفهومی
۲۶۷	۵. تعریف عملیاتی
۲۶۷	پیشینه پژوهش
۲۶۸	روش‌شناسی پژوهش
۲۶۹	۱. روش پژوهش
۲۷۰	الف) پژوهش‌های تجربی
۲۷۰	ب) پژوهش‌های نظری و فلسفی
۲۷۰	ج) پژوهش‌های تاریخی
۲۷۱	د) معیارهای ارزیابی روش تحقیق
۲۷۱	۲. جامعه پژوهش (آماری)
۲۷۳	۳. اعتبار و پایایی ابزار
۲۷۴	۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۷۵	۵. آماره‌های توصیفی
۲۷۶	۶. آماره‌های استنباطی
۲۷۶	۷. بحث و نتیجه‌گیری
۲۷۷	۸. راهکارها و راهبردهای پیشنهادی
۲۷۸	۹. پیشنهادها به پژوهشگران و کاربران
۲۷۸	۱۰. پانویس و پی‌نوشت‌ها
۲۷۹	۱۱. پیوست‌ها
۲۸۱	۱۲. ضمائم
۲۸۲	۱۳. اصطلاحات پژوهش
۲۸۵	منابع
۲۸۷	۱. ارجاع درون‌متنی

۲۸۸	۲. ارجاع برون متنی.....
۲۸۸	۳. ارجاع به چند مأخذ در یک جا.....
۲۹۲	۴. کتاب بدون اطلاعات نشر.....
۲۹۶	۵. گزارش فیلم.....
۲۹۸	۶. مقاله از روزنامه الکترونیک.....
۲۹۹	۷. چکیده پایان نامه.....
۲۹۹	۸. نسخه خطی.....
۲۹۹	۹. یادداشت‌های خام.....
۳۰۰	۱۰. برنامه تلویزیون.....
۳۰۰	۱۱. مصاحبه.....
۳۰۱	۱۲. گفت‌وگوی تلفنی.....
۳۰۱	۱۳. نامه به نویسنده مقاله.....
۳۰۱	۱۴. ایمیل به نویسنده مقاله.....
۳۰۱	۱۵. رده‌بندی منابع.....
۳۰۶	۱۶. روش نوشتن منابع در داخل متن.....
۳۰۸	پیشینه تحقیق.....
۳۰۸	۱. نکاتی چند درباره پیشینه تحقیق.....
۳۰۹	۲. گام‌های اساسی در بررسی پیشینه تحقیق.....
۳۱۹	نمونه‌هایی از پایان‌نامه‌ها.....
۳۲۷	کتابنامه.....

